

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (Correlation descriptive research design) ระหว่าง การรับรู้สมรรถนะแห่งตน การสนับสนุนทางสังคม ภาวะซึมเศร้า และ ความสามารถในการทำงานที่ทางด้านร่างกายของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดทำหางเบี้ยงหลอดเลือด หัวใจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดทำหางเบี้ยงหลอดเลือดหัวใจ จำนวน 114 ราย ที่มารับบริการ ณ แผนกผู้ป่วยนอก คลินิกศัลยกรรมหัวใจ โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร คัดเลือกโดยการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับความเจ็บป่วยและการรักษา แบบสัมภาษณ์การรับรู้สมรรถนะแห่งตน สร้างขึ้นโดย นากากาวา-โคแกน (Nakagawa-Kogan, 1996) แปลและเรียนรึงเป็นภาษาไทยโดย อัจฉรา สุคนธสรรพ์ (2543) แบบสัมภาษณ์ความสามารถในการทำงานที่ทางด้านร่างกายของ พรสวรรค์ เชื้อเจ็ตตัน (2544) แบบสัมภาษณ์การสนับสนุนทางสังคมของ พรเพ็ญ กัตรاجر (2550) และ แบบสัมภาษณ์ภาวะซึมเศร้าของ ชูง (Zung, 2001) แปลเป็นภาษาไทยโดย นันทิกา ทวิชาชิต และคณะ (2531) ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบความเชื่อมั่นกับผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดทำหางเบี้ยง หลอดเลือดหัวใจที่มารับบริการที่คลินิกศัลยกรรมหัวใจ โรงพยาบาลราชวิถี จำนวน 30 ราย พบว่า แบบสัมภาษณ์การรับรู้สมรรถนะแห่งตน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 แบบสัมภาษณ์ความสามารถในการทำงานที่ทางด้านร่างกาย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 แบบสัมภาษณ์การสนับสนุนทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 และแบบสัมภาษณ์ภาวะซึมเศร้า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ โดยใช้ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 87.7) มีอายุ ในช่วง 60-69 ปี (ร้อยละ 32.5) รองลงมาเป็นอายุ 50-59 ปี (ร้อยละ 31.6) สถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 68.4) ระดับการศึกษาประถมศึกษา (ร้อยละ 33.3) รองลงมาคือ มัธยมศึกษา (ร้อยละ 29.8) ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 39.5) รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 22.8) มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือนของครอบครัวต่อเดือน 6,001-8,000 บาท (ร้อยละ 44.7) รองลงมาคือ 4,001-6,000 บาท

(ร้อยละ 24.6) มีสมาชิกในครอบครัวที่ให้การช่วยเหลือและดูแล (ร้อยละ 95.6) กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ได้รับการผ่าตัดทำหางเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจมาแล้ว 2-4 ปี (ร้อยละ 29.8) รองลงมาคือ 4-6 ปี (ร้อยละ 25.4) ประสิทธิภาพการบีบตัวของถ่านเนื้อหัวใจก่อนผ่าตัดส่วนใหญ่อยู่ในช่วง ร้อยละ 31-40 (ร้อยละ 46.5) รองลงมาคือ ร้อยละ 41-50 (ร้อยละ 36.0) ระดับสมรรถภาพการทำงาน ของหัวใจระดับ 1 (ร้อยละ 92.1) จำนวนเส้นเลือดที่ทำหางเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจจำนวน 3 เส้น (ร้อยละ 62.3) ไม่มีภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด (ร้อยละ 96.5) นอนรักษาตัวในห้องผู้ป่วยหนักหลัง ผ่าตัด 2 วัน (ร้อยละ 62.3) ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการรักษา (ร้อยละ 69.3) สิทธิการรักษา ใช้บัตรประกันสุขภาพ (ร้อยละ 60.5) โรคประจำตัวอื่น ๆ ส่วนใหญ่เป็นโรคความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 44.7) รองลงมาได้แก่ โรคหอบหืด (ร้อยละ 26.3)

2. ความสามรถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายของผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำหางเบี่ยง หลอดเลือดหัวใจ พบร่วมกัน คะแนนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 7.03, SD = 2.89$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจวัตรประจำวันส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก ($M = 7.42, SD = 2.57$) ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม อยู่ในระดับมาก ($M = 7.08, SD = 3.70$) ด้านกิจกรรมในบ้านอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 6.88, SD = 2.70$) และด้านการพักผ่อนหย่อนใจอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 6.70, SD = 2.89$) การสนับสนุน ทางสังคมของผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำหางเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจ พบร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 50.44, SD = 5.58$) การรับรู้สมรรถนะแห่งตนของผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำหางเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจ พบร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 6.66, SD = 2.84$) และไม่พบร่วมกัน คะแนนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 34.66, SD = 5.22$)

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำ หน้าที่ทางด้านร่างกายของผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำหางเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจ ได้แก่ การรับรู้สมรรถนะ แห่งตน ($r = .924, p < .001$) และการสนับสนุนทางสังคม ($r = .226, p < .05$) ส่วนภาวะซึมเศร้า พบร่วมกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายของผู้ป่วยหลังผ่าตัด ทำหางเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจ ($r = -.120, p = .205$)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายของผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำหางเบี่ยง หลอดเลือดหัวใจ

ผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำการเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจ มีความสามารถในการทำงานที่ทางด้านร่างกาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 7.03$, $SD = 2.89$) สามารถอธิบายได้ว่า จากกลุ่มตัวอย่างในโรงพยาบาลราชวิถีได้รับโปรแกรมการฟื้นฟูสภาพหัวใจ ซึ่งประกอบไปด้วย การออกกำลังกายในระยะก่อนผ่าตัดและหลังผ่าตัด ให้ความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโภชนาบันด์ให้เหมาะสมกับโรค และเพื่อความคุณน้ำหนัก การปรับเปลี่ยนปัจจัยเสี่ยง เช่น การเดินบุหรี่ และการสนับสนุนด้านจิตใจ เช่น การควบคุมความเครียด ทำให้ผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำการเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจมีความสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถปรับเปลี่ยนแบบแผนการดำเนินชีวิตได้ ซึ่งผลของการออกกำลังกายจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีรวิทยาและชีวเคมีในร่างกาย เกิดการปรับตัวทำให้ออกซิเจนถูกสกัดจากเลือดเพิ่มขึ้นเป็น 3 เท่าของพักผ่อน เพื่อไปเลี้ยงกล้ามเนื้อที่กำลังทำงานโดยเฉพาะกล้ามเนื้อหัวใจ ทำให้กล้ามเนื้อหัวใจได้รับออกซิเจนเพิ่มมากขึ้น เลือดไปเลี้ยงกล้ามเนื้อหัวใจได้ดีขึ้น ทำให้อัตราการเต้นของหัวใจลดลง การบีบตัวของหัวใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การออกกำลังกาย จะทำให้เลือดจึงไปเลี้ยงอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายได้เพิ่มขึ้น สามารถใช้ออกซิเจนได้เต็มที่ (Maximal O_2 Intake: $VO_{2\max}$) เช่นเดียวกับคนปกติ

ผลที่ตามมาคือความสามารถในการทำงานที่ต่าง ๆ ดังนี้ ทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิบัติกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตนเองไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น (Lear, Andrew, Laquer, Pritchard, & Frohlich, 2001) การที่มี $VO_{2\max}$ เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำการเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจ มีการชะลอการแข็งตัวของเลือด ขับขึ้นการเกิดลิ่มเลือด ส่งเสริมการทำงานของผนังชั้นในหลอดเลือดไปรับการทำงานของประสาಥัตโน้มติ ด้านการเกิดภาวะหัวใจขาดเลือด ด้านการเกิดหัวใจเต้นผิดจังหวะ นอกจากนั้นการที่ผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำการเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจมีความสามารถในการทำงานที่ทางด้านร่างกายดี อาจเกิดจากปัจจัยร่วมอื่น ๆ (Ku, Ku, & Ma, 2002) จากการศึกษาระบบนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 85.8 จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า เพศชายมีสมรรถภาพทางกายและการฟื้นฟูสภาพหลังการเจ็บป่วยดีกว่าเพศหญิง (กาญจน์ ศิทธิวงศ์ และคณะ, 2539) และในผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำการเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจเพศชายมีระดับความสามารถในการทำงานที่ของร่างกายดีกว่าเพศหญิง (Stewart, Bliair, Emond, Levitsky, & Campos, 1999) และรวมทั้งยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับสมรรถภาพการทำงานของหัวใจระดับ 1 ถึงร้อยละ 92.1 และระดับ 2 ร้อยละ 7.9 ซึ่งระดับสมรรถภาพการทำงานของหัวใจระดับ 1 และระดับ 2 ผู้ป่วยจะสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมือนหรือใกล้เคียงคนปกติ และอาจเนื่องจากไม่มีภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด ร้อยละ 96.7 ผู้ป่วยจึงสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามปกติ หรือใกล้เคียงปกติ ทั้งการทำงาน การออกกำลังกาย รวมทั้งสามารถช่วยเหลือคนเองและพี่พاتนเองได้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ วิชิตบรรกุลภาวด (2545) ได้ศึกษาความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมในผู้สูงอายุ

หลังผ่าตัดหัวใจ พนบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมในระดับสูง โดยเป็นความสามารถของการปฏิบัติกิจกรรมในด้านการปฏิบัติภาระประจำวันส่วนบุคคล การพื้นฟูสภาพหลังผ่าตัด และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมในหอผู้ป่วย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตน การสนับสนุนทางสังคม ภาวะซึ้งเหล้าและความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายของผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำการเบี้ยงหลอดเลือดหัวใจ

การรับรู้สมรรถนะแห่งตน พนบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายของผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำการเบี้ยงหลอดเลือดหัวใจ อายุนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .924, p < .001$) สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงขึ้นจะสามารถปฏิบัติภาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เนื่องจากการรับรู้สมรรถนะแห่งตนจะมีอิทธิพลต่อการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงความพยายามที่จะกระทำกิจกรรมนั้นอย่างต่อเนื่อง เพราะการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเป็นการตัดสินความสามารถของตนเองว่าจะสามารถปฏิบัติภาระได้ ถ้าบุคคลมีความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถจะกระทำกิจกรรมนั้นก็จะกระทำกิจกรรมนั้นได้ แต่หากรับรู้ว่าตนไม่มีความสามารถจะกระทำกิจกรรมนั้น ก็จะหลีกเลี่ยงการกระทำกิจกรรมนั้น (Bandura, 1997)

การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายของผู้ป่วยหลังผ่าตัด อายุนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .226, p < .05$) กล่าวคือ ผู้ป่วยที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากจะทำให้ความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายเพิ่มขึ้นจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานะสมรสคู่ ร้อยละ 68.4 มีสมาชิกในครอบครัวให้การช่วยเหลือและการดูแล ร้อยละ 95.6 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการลักษณะของสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมแบบเครือญาติมีความใกล้ชิดผูกพัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดครอบครัวได้ให้ความรัก ความห่วงใย ดูแลเอาใจใส่ ให้เวลาพูดคุย นาอญี่เป็นเพื่อน พูดให้กำลังใจในการต่อสู้ปัญหา ให้ความช่วยเหลือ เมื่อมีเรื่องเดือดร้อน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกอบอุ่นปลดปล่อย รู้สึกว่าตนเองยังเป็นที่รัก มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของครอบครัว นอกจากนี้ครอบครัวยังให้การยอมรับ ยกย่องนับถือและเห็นคุณค่า และให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมตัดสินใจในการที่แก้ปัญหา เปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร พนบว่า ครอบครัวได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัตินั้นแก่กลุ่มตัวอย่างในเรื่อง อาหาร การสอบถามข้อมูลจากแพทย์ พยาบาล และหาเอกสารต่าง ๆ มาแนะนำผู้ป่วย

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ยามาชิตา, อิจิมา และโโคบายาชิ (Yamashita, Iijima, & Kobayashi, 1999) ที่ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่อาเสียอยู่เพียงลำพัง จำนวน 96 ราย พนบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติ

กิจวัตรประจำวันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมที่ดีจะทำให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่ดีด้วย (น้ำเพชร หล่อศรีภูล, 2543)

ภาวะซึมเศร้า พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายของผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำการเบี้ยงหลอดเลือดหัวใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.120, p = .205$) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่มีภาวะซึมเศร้า ($M = 34.66, SD = 5.22$) อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้รับการเตรียมความพร้อมในระยะก่อนผ่าตัด เช่น ได้รับความรู้ คำแนะนำ และการสาธิตวิธีการปฏิบัติตัวทั้งในระยะก่อนผ่าตัดและหลังผ่าตัด เกี่ยวกับโรค ชนิดของการผ่าตัด และการปฏิบัติตัวเพื่อการฟื้นฟูสภาพในระยะหลังผ่าตัด จากแพทย์และพยาบาลและบุคลากรในทีมสุขภาพมาเป็นอย่างดี พบว่า โรงพยาบาลยังจัดโปรแกรมการฟื้นฟูสภาพหัวใจ ประกอบกับผู้ป่วยมีการสนับสนุนทางสังคมทั้งในด้านของครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี และได้รับการดูแลรักษาพยาบาลจากแพทย์ พยาบาลและบุคลากร ในทีมทุบทุกภาคที่มีมาตรฐานและแนวทางในการดูแลผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ระยะหลังผ่าตัดไม่มีภาวะแทรกซ้อนจึงไม่เกิดภาวะซึมเศร้า และจากการศึกษาพบกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการผ่าตัดทำการเบี้ยงหลอดเลือดหัวใจมาแล้วอยู่ในช่วง 2-4 ปี (ร้อยละ 29.8) ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวจะพ้นไปในพบร้อยละ 70 ของผู้ป่วยทางกาย และความตึงเครียดทางอารมณ์หลังผ่าตัดคงเหลือร้อยละ 50

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

พยาบาลและบุคลากรด้านสุขภาพควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำการเบี้ยงหลอดเลือดหัวใจมีความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายที่เหมาะสม ต้องแต่ระยะพักรักษาตัวในโรงพยาบาล และชี้แจงถึงความสำคัญของการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ความมีการประเมินว่าผู้ป่วยมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด เพื่อให้การสนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมนั้นอย่างเหมาะสมกับผู้ป่วย โดยผู้ป่วยที่มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนน้อย พยาบาลควรหากลวิธีที่จะช่วยส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีพยาบาลให้การดูแลและให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด จะทำให้ผู้ป่วยมีความมั่นใจในความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายมากขึ้น สำหรับผู้ป่วยที่มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมากอยู่แล้วพยาบาลและบุคลากรด้านสุขภาพ ควรมีการให้กำลังใจและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ป่วยมีความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายอย่างต่อเนื่องต่อไป

2. ด้านการบริหารการพยาบาล

ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ของพยาบาลเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ป่วยหลังผ่าตัดการทำท่างเบี้ยงหลอดเลือดหัวใจ โดยให้ผู้ป่วยมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และได้รับการสนับสนุนทางสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพการคุ้มครองผู้ป่วยหลังผ่าตัดการทำท่างเบี้ยงหลอดเลือดหัวใจ

3. ด้านการวิจัยทางพยาบาล

การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายใหม่เป็นประสัตว์ชีวภาพ โดยใช้ปัจจัยสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และการสนับสนุนทางสังคม เพื่อให้ผู้ป่วยหลังผ่าตัดการทำท่างเบี้ยงหลอดเลือดหัวใจ มีความสามารถในการทำหน้าที่ทางด้านร่างกายอย่างเต็มศักยภาพ

4. ด้านการศึกษาพยาบาล

คณาจารย์ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการเรียนการสอนนักศึกษาพยาบาล การคุ้มครองผู้ป่วยหลังผ่าตัดการทำท่างเบี้ยงหลอดเลือดหัวใจ ให้เกิดความสามารถทางด้านร่างกาย โดยเน้น การส่งเสริมรับรู้สมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคม